

Univerzálny návod ako rýchlo premieňať jednotky.

Pred názov jednotky píšeme niekedy predpony - násobky a diely. Treba si zapamätať akú mocninu čísla 10 predstavujú, alebo inými slovami o koľko miest posúvame desatinnú čiarku a ktorým smerom, aby sme dostali hodnotu v základnej jednotke.

Ak je v tabuľke **+3** znamená to, že posúvame čiarku o 3 miesta **doprava** (čiže číslo zväčšujeme), naopak, **-2** znamená, že desatinnú čiarku posúvame o dve miesta **doľava** (čiže číslo znižujeme).

Predpona	Značka	Význam	čiarku posúvame o
tera	T	10^{12}	+12
giga	G	10^9	+9
mega	M	10^6	+6
Kilo	k	10^3	+3
hekto	h	10^2	+2
deka	da	10^1	+1
Jednotka bez predpony	-	10^0	+0
deci	d	10^{-1}	-1
centi	c	10^{-2}	-2
mili	m	10^{-3}	-3
mikro	μ	10^{-6}	-6
nano	n	10^{-9}	-9
piko	p	10^{-12}	-12

tabuľka 1.

Postup pri premieňaní na inú jednotku: (presnejšie na tú istú jednotku, ale s inou predponou).

Príklad 1: Premeňte 1,3 GW na kW (**gigawatty** na **kilowatty**)

Pre G (giga) posúvame o **+9**. Pre k (kilo) posúvame o **+3**. Tieto čísla od seba **odčítame** :
 $+9 - (+3) = +6$, teda čiarku posunieme o 6 miest doprava: 1,3 GW = 1 300 000 kW

Príklad 2: Premeňte 52 000 mPa na hPa (**milipascaly** na **hektopascaly**)

Pre m (mili) posúvame o **-3**. Pre h (hekto) posúvame o **+2**. Tieto čísla od seba **odčítame** :
 $-3 - (+2) = -5$, teda čiarku posunieme o 5 miest doľava: 52 000 mPa = 0,52 hPa

---

Tento postup sa dá použiť aj pre **plošné jednotky**.

Tu si zapamätáme pravidlo: Číslo „o koľko posúvame čiarku“ (z tabuľky 1.) **násobíme dvojkou**.

Príklad 3: Premeňte 69 000 mm² na dm²

Pre m (mili) posúvame o **-3**. $2 \cdot -3 = -6$. Pre d (deci) posúvame o **-1**. $2 \cdot -1 = -2$. Tieto čísla od seba **odčítame** :
 $-6 - (-2) = -4$, teda čiarku posunieme o 4 miesta doľava: 69 000 mm² = 6,9 dm²

Plochu môžeme udávať aj v ároch (a) a hektároch (ha, 1 **hektár** = 100 árov). Pre tieto jednotky použijeme nasledovné posuny čiarky (voči m² ako základnej jednotke plochy)

Jednotka	Značka	Význam	čiarku posúvame o*
ár	a	10^2	+2
hektár	ha	10^4	+4

*tieto čísla už dvojkou nenásobíme!

Príklad 4: Premeňte 7 000 dm² na á

Pre d (deci) posúvame o -1.2 = -2. Pre á (ár) posúvame o +2. Tieto čísla od seba **odčítame** :

-2 - (+2) = -4, teda čiarku posunieme o 4 miesta doľava: 7 000 dm² = 0,7 a

---

Postup sa dá použiť aj pre **objemové jednotky**.

Tu si zapamätáme pravidlo: Číslo „o koľko posúvame čiarku“ (z tabuľky 1.) **násobíme trojkou**.

Príklad 5: Premeňte 0,003 km³ na dm³

Pre k (kilo) posúvame o +3.3 = 9. Pre d (deci) posúvame o -1.3 = -3 Tieto čísla od seba **odčítame** :

9 - (-3) = +12, teda čiarku posunieme o 12 miesta doprava: 0,003 km³ = 3 000 000 000 dm³

Objem možno udávať aj v litroch a prípadne iných jednotkách. Posun čiarky voči základnej jednotke objemu – m³ je uvedený v tabuľke:

Jednotka	Značka	Význam	čiarku posúvame o*
hektoliter	hl	10 ⁻¹	-1
liter	l	10 ⁻³	-3
deciliter	dl	10 ⁻⁴	-4
centiliter	cl	10 ⁻⁵	-5
mililiter	ml	10 ⁻⁶	-6

*tieto čísla už trojkou nenásobíme!

Príklad 6: Premeňte 0,6 hl na cm³

Pre hl (hektoliter) posúvame o -1. Pre c (centi) posúvame o -2.3 = -6 Tieto čísla od seba **odčítame** :

-1 - (-6) = +5, teda čiarku posunieme o 5 miest doprava: 0,6 hl = 60 000 cm³

Zhrnutie:

Ak chceš tento univerzálny postup používať musíš si zapamätať:

- názvy predpôň (a aj jednotiek pri obsahu a objeme) a príslušný posun desatinnej čiarky – **červené čísla** v tabuľkách
- znamienko + je posun vpravo (číslo zväčšujeme), - je posun vľavo (číslo znižujeme)
- pri plošných jednotkách **červené čísla** z tabuľky 1 **násobíš dvojkou**
- pri objemových jednotkách **červené čísla** z tabuľky 1 **násobíš trojkou**
- príslušné posuny od seba **odčítaš**:

Posun:

$$3\ 000\ 000\ \text{cm}^2 = ? \quad \text{a}$$

Posuny odpočítaš: $-4 - (+2) = -6$

Od posunu pôvodnej jednotky odpočítaš posun jednotky na ktorú premieňaš.

Výsledok: čiarku posunieme o **6 miest doľava** teda:

$$3\ 000\ 000\ \text{cm}^2 = 3\ \text{a}$$